

SPRÁVA DANÍ

1 Základní pojmy

1.1 Daň

Daň je finanční teorií definována jako povinná, sazbou zákona předem stanovená částka, která nenávratným způsobem odčerpává část nominálního důchodu subjektů, které jsou povinny ji platit ve prospěch veřejných rozpočtů.¹

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků ve svém § 1 vymezuje **legislativní zkratku „daň“**, a to sice následovně: „Tento zákon upravuje správu daní, poplatků, odvodů, záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně (dále jen „daně“), které jsou příjmem státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo rezervních fondů organizačních složek státu, rozpočtů územních samosprávných celků, nebo státních fondů nebo Národního fondu.“² Zákonodárce tak pod tento pojem zahrnuje podstatně více, než jen „daň z příjmů“, „daň z přidané hodnoty“ a další dávky, které toto slovo přímo obsahují ve svém názvu.

1.2 Správa daně

Správa daně je činnost orgánů veřejné správy, jejímž předmětem je „daň“ ve smyslu legislativní zkratky uvedené v § 1 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků.

„Správou daně se rozumí právo činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností, zejména právo vyhledávat daňové subjekty, daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat nebo kontrolovat podle tohoto zákona jejich splnění ve stanovené výši a době.“³

1.3 Správce daně

Správce daně je orgán (státní nebo na úrovni územně samosprávných celků), kterému je zákonem svěřeno do kompetence spravovat daň ve smyslu legislativní zkratky uvedené v § 1 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků.

Odstavec 3 § 1 zákona o správě daní a poplatků uvádí, že správcem daně jsou územní finanční orgány, další správní a jiné státní orgány České republiky a orgány územních samosprávných celků⁴. Pod pojem správce daně tak můžeme zařadit:

- Ministerstvo financí České republiky
- územní finanční orgány
  - ▶ finanční ředitelství
  - ▶ finanční úřady
- orgány celní správy
  - ▶ celní ředitelství
  - ▶ celní úřady
- jiné správní úřady
- soudy
- kraje a krajské úřady
- obce a obecní úřady

¹ MRKÝVKA Petr a kol. Finanční právo a finanční správa. 2. díl. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 381 s. ISBN 80-210-3579-X., str. č. 5.

² § 1 odst. 1

³ § 1 odst. 2

⁴ § 1 odst. 3

1.4 Daňové řízení

Daňové řízení je specifickým řízením při správě daní, jehož účastníky jsou správce daně a daňový subjekt, případně třetí osoby. Pro daňové řízení platí následující zásady:

- **zásada zákonnosti** – jednání v souladu s právními předpisy, správce daně chrání zájmy státu a při tom dbá na zachování práv a právem chráněných zájmů daňových subjektů
- **zásada součinnosti** – správci daně postupují v daňovém řízení v úzké součinnosti s daňovými subjekty
- **zásada přiměřenosti** – při volbě právních prostředků při vyžadování plnění povinností daňových subjektů se řídí správce daně zásadou přiměřenosti – nejmenší zatěžování daňových subjektů umožňující dosáhnout cíle řízení
- **zásada volného hodnocení důkazů** – správce daně hodnotí důkazy podle své úvahy, jednotlivě a ve vzájemné souvislosti, přitom přihlíží ke všemu, co v daňovém řízení vyšlo najevo
- **zásada neveřejnosti** – daňové řízení je vždy neveřejné
- **zásada mlčenlivosti** – všechny osoby vyjma daňový subjekt, které byly jakkoliv zúčastněny na daňovém řízení, jsou povinny zachovávat mlčenlivost o všem, co se v řízení či v souvislosti s ním dozvěděly
- **zásada oficiality** – daň. řízení je povinen správce daně i z vlastního podnětu zahájit vždy, jakmile jsou splněny zákonné podmínky pro vznik či existenci daňové pohledávky
- **zásada skutečného obsahu právního úkonu** – správce daně bere vždy v úvahu skutečný obsah právního úkonu, pokud je zastřený stavem formálně právním a liší se od něho
- **zásada rovnosti** – všechny daňové subjekty mají v daňovém řízení před správcem daně stejná procesní práva a povinnosti
- **zásada spolupráce** – právem i povinností daňových subjektů je úzce spolupracovat se správcem daně při správném stanovení a vybrání daně
- **další zásady** – daňové řízení se řídí i některými dalšími zásadami, například v § 3 ZSDP je uvedena zásada **úředního jazyka** (§ 3) – čeština nebo slovenština

---

1.5 Clo

Clo je právními předpisy stanovená povinná dávka vybíraná od osob, které dováží, vyváží nebo transportují vybrané zboží přes celní hranici státu nebo skupiny států (celní unie). V současné době⁵ plní cla především dvě základní funkce:

- funkce **fiskální** – příjem veřejných rozpočtů
- funkce **obchodně-politická** – slouží k prosazování hospodářských zájmů státu nebo skupiny států, které je vybírají

1.6 Celní unie

V rámci vzájemného obchodu mezi členskými státy **celní unie** jsou zrušena cla, členské země k nečlenským zemím vedou společnou obchodní politiku.

1.7 Celní správa

Celní správa je právními předpisy vymezená soustava orgánů, které mají pověření v oblasti celnictví a plní dva základní úkoly, kterými jsou ochrana a regulace domácího trhu výběrem cla z dováženého zboží a dohledem nad tím, aby toto zboží neohrožovalo životy či zdraví lidí, zvířat či rostlin a nepoškozovalo životní prostředí.

---

⁵ Současná podoba cla se vyvíjela několik tisíciletí, z počátku plnilo funkci určitého poplatku za užívání nejrůznějších komunikací, mostů apod.

1.8 Celní řízení

Celní řízení je postup celní správy při rozhodování, zda vybrané zboží propustí do navrženého celního režimu, jestli a v jaké výši jej zatíží clem⁶.

---

⁶ Strana č. 431 tamtéž.

2 Správa daní a cel v České republice

2.1 Ministerstvo financí České republiky

Ústředním orgánem státní správy pro oblast správy daní, poplatků a cel je Ministerstvo financí České republiky (dále jen „ministerstvo“)⁷.

Hlavní pravomoci a úkoly ministerstva v oblasti správy daní vymezuje § 11 zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo v této oblasti zejména⁸:

- zajišťuje tvorbu návrhů zákonů a jiných právních předpisů v oblasti daní (hmotněprávní i procesněprávní úpravu)
- zabezpečuje úkoly související se sjednáváním mezinárodních smluv, s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce pro oblast daní
- řídí správu daní a v rozsahu stanoveném zákonem se podílí na jejím výkonu
- řídí finanční ředitelství a jejich prostřednictvím finanční úřady
- přezkoumává rozhodnutí finančních ředitelství vydaná ve správních řízeních
- v odůvodněných případech provádí úkony, které jinak patří do pravomoci ÚFO, anebo se může na provádění těchto úkonů podílet
- v odůvodněných případech může pověřit jiný než místně příslušný ÚFO správou některých daní, řízením o přestupcích nebo výkonem dalších působností
- může pověřit ÚFO jednáním ve věcech mezinárodní pomoci při správě daní a ve věcech mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek

Sekce daní a cel (sekce č. 05) je v současnosti řízena náměstkem ministra financí, panem Mgr. Peterem Chrenko⁹ a člení na následující odbory:

- odbor Legislativa daní z příjmů
- odbor Legislativa nepřímých daní
- odbor Daňová a celní politika
- odbor Legislativa majetkový daní a poplatků
- odbor Účetnictví a audit
- skupina Ústřední finanční a daňové ředitelství zahrnující tyto odbory:
  - ▶ odbor Metodika a výkon daní z příjmů
  - ▶ odbor Metodika správy daní
  - ▶ odbor Rozvoje IS daňové správy
  - ▶ odbor Řízení a ekonomika územních finančních orgánů
  - ▶ odbor Metodika a řízení DPH a majetkový daní

2.2 Ústřední finanční a daňové ředitelství

Ústřední finanční a daňové ředitelství (dále jen „ÚFDŘ“) je integrální součástí ministerstva a je řídicím orgánem správy daní v České republice. ÚFDŘ sídlí v Praze a v jeho čele stojí vrchní ředitel, který je přímo podřízený náměstkovi ministra, v současné době je vrchním ředitelem ÚFDŘ pan Ing. Jan Knížek.

ÚFDŘ tvoří pět výše uvedených odborů, které se dále člení na jednotlivá oddělení a referáty, společně zabezpečující níže vymezené úkoly.

⁷ § 4

⁸ Internetové stránky MF ČR – <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-6DC6494B/cds/xsl/22.html> [k 20. 6. 2009]

⁹ Internetové stránky MF ČR – <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/orgstru.html> [k 20. 6. 2009]

2.2.1 Odbor Metodika správy daní

Odbor **Metodika správy daní** je zodpovědný za metodické řízení správy daní a poplatků, vyhledávání, daňové kontroly, vymáhání některých finančních pohledávek, správu dotací, odvodů za porušení rozpočtové kázně. V rámci své působnosti zpracovává a eviduje metodické pokyny, daňové tiskopisy, dotazy veřejnosti, ÚFO a dalších institucí a spolupracuje na vývoji a používání informačních systémů. V rámci své činnosti vydává rozhodnutí v daňovém řízení a spolupracuje s orgány činnými v trestním řízení¹⁰.

2.2.2 Odbor Metodika a výkon daní z příjmů

Odbor **Metodika a výkon daní z příjmů** je zodpovědný za metodické řízení a výkon správy daní z příjmů. V rámci své působnosti zejména tvoří metodické pokyny, pomůcky a sdělení, vyřizuje dotazy ÚFO ke způsobu aplikace právních předpisů, podílí se na přípravě a zpracování návrhů zákonů a dalších předpisů v oblasti daně z příjmů a na tvorbě obecných výkladových stanovisek, vyřizuje opravné prostředky podané proti rozhodnutím ÚFO v oblasti své působnosti, zajišťuje lektorskou činnost, provádí dohlídkovou činnost na úroveň výkonu daňové správy v soustavě ÚFO a tvoří daňové tiskopisy a šablony¹¹.

2.2.3 Odbor Metodika a výkon DPH a majetkových daní

Odbor **Metodika a výkon DPH a majetkových daní** je zodpovědný za metodické řízení a výkon správy DPH a majetkových daní. V rámci své působnosti zejména tvoří metodické pokyny, pomůcky a sdělení, vyřizuje dotazy ÚFO ke způsobu aplikace právních předpisů, podílí se na přípravě a zpracování návrhů zákonů a dalších předpisů a na vzdělávání zaměstnanců ÚFO, komunikuje a spolupracuje se zahraničními daňovými správami a institucemi a provádí dohlídkovou činnost¹².

2.2.4 Odbor Řízení a ekonomika územních finančních orgánů

Odbor **Řízení a ekonomika územních finančních orgánů** je zodpovědný zejména za vnitřní organizaci a řízení ÚFO, zajišťuje koncepci, koordinaci a metodické řízení v oblasti lidských zdrojů, systemizace, platové politiky a vnitřní organizační struktury ÚFO, zajišťuje činnosti spojené se jmenováním, odvoláváním a platovými záležitostmi ředitelů FR, rozvíjí informační systém pro řízení lidských zdrojů na ÚFO a zajišťuje správu intranetových a internetových stránek a prezentaci daňové správy¹³.

2.2.5 Odbor Rozvoj IS daňové správy

Odbor **Rozvoj IS daňové správy** je zodpovědný zejména za budování, rozvoj a používání informačních technologií a informačních systémů daňové správy, komplexně testuje a zavádí do provozu informační systémy využívané daňovou správou a ÚFO, odstraňuje chyby v těchto systémech a školí pracovníky ÚFO v jejich používání¹⁴.

2.3 Územní finanční orgány

Soustavu územních finančních orgánů (dále jen „ÚFO“) v České republice tvoří v současné době 8 finančních ředitelství a 199 finančních úřadů.

ÚFO jsou správní úřady, které vykonávají činnosti dle § 1 zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, zejména:

- vykonávají správu daní podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
- vykonávají finanční kontrolu dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě
- provádějí řízení o přestupcích v oboru své působnosti

¹⁰ Internetové stránky MF ČR – http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-E7B6B3E7/cds/xsl/ceska_danova_sprava_981.html [k 20. 6. 2009]

¹¹ Internetové stránky MF ČR – http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-E7B6B3E7/cds/xsl/ceska_danova_sprava_982.html [k 20. 6. 2009]

¹² Internetové stránky MF ČR – http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-E7B6B3E7/cds/xsl/ceska_danova_sprava_978.html [k 20. 6. 2009]

¹³ Internetové stránky MF ČR – http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-E7B6B3E7/cds/xsl/ceska_danova_sprava_979.html [k 20. 6. 2009]

¹⁴ Internetové stránky MF ČR – http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-E7B6B3E7/cds/xsl/ceska_danova_sprava_980.html [k 20. 6. 2009]

- vykonávají kontrolu dodržování povinností stanovených zákonem o účetnictví a ukládají účetním jednotkám pokuty a povinnost odstranit protiprávní stav
- vykonávají cenovou kontrolu a ukládají pokuty
- z pověření ministerstva poskytují mezinárodní pomoc při správě daní a při vymáhání některých finančních pohledávek
- převádějí výnosy daní, které vybírají a vymáhají, a které nejsou příjmem státního rozpočtu
- vykonávají dozor nad loteriemi a jinými podobnými hrami a další činnosti

2.3.1 Organizační struktura územních finančních orgánů

Na následujícím obrázku je znázorněna organizační struktura ÚFO, která je tvořena osmi finančními ředitelstvími a k nim patřícím finančním úřadům, pod jednotlivá finanční ředitelství spadá následující počet finančních úřadů:

- ▶ FŘ pro hlavní město Prahu – 12 FÚ
- ▶ FŘ v Praze (pro střední Čechy) – 25 FÚ
- ▶ FŘ v Českých Budějovicích (pro jižní Čechy) – 17 FÚ
- ▶ FŘ v Plzni (pro západní Čechy) – 21 FÚ
- ▶ FŘ v Ústí nad Labem (pro severní Čechy) – 25 FÚ
- ▶ FŘ v Hradci Králové (pro východní Čechy) – 25 FÚ
- ▶ FŘ v Brně (pro jižní Moravu) – 46 FÚ
- ▶ FŘ v Ostravě (pro severní Moravu) – 28 FÚ

2.3.2 Věcná příslušnost územních finančních orgánů

Věcná příslušnost vymezuje okruh působnosti daného ÚFO.

Finanční úřady vykonávají působnost dle § 6 zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, přičemž jsou rozděleny přílohami č. 1 a 2 tohoto zákona do dvou skupin, jejichž působnost je vymezena jednotlivými písmeny v odstavci č. 1 § 1 t. z.

Působnost finančních ředitelství je uvedena v § 9 téhož zákona.

2.3.3 Místní příslušnost územních finančních orgánů

Není-li staveno jinak, řídí se místní příslušnost ÚFO15:

- ▶ u **právnícké osoby** místem jejího sídla na území ČR
- ▶ u **fyzické osoby** místem jejího trvalého pobytu
- ▶ místem pobytu **cizince** na území ČR; nemá-li místo trvalého pobytu, je místně příslušný ÚFO, v jehož obvodu se osoba převážně zdržuje; nelze-li zjistit místo trvalého pobytu, určí se místní příslušnost dle posledního známého místa pobytu osoby na území ČR

Místní příslušnost **finančních úřadů** je stanovena v příloze č. 1 zákona č. 531/1990 Sb., o ÚFO, výčtem správních obvodů obcí s rozšířenou působností, resp. správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Konkrétní vymezení těchto správních obvodů ve zvláštních předpisech stavuje zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností a vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Místní příslušnost **finančních ředitelství** je stanovena v příloze č. 3 zákona č. 531/1990 Sb., o ÚFO, výčtem podřízených finančních úřadů. Toto rozdělení dobře ilustruje následující obrázek.

2.3.4 Finanční ředitelství

Finanční ředitelství jsou zřízena zákonem č. 531/1990 Sb., o ÚFO. V současné době je v České republice zřízeno osm finančních ředitelství, které dohromady řídí 199 finančních úřadů, ve svých územních obvodech, které jsou stanoveny v příloze č. 3 tohoto zákona a jejichž území je dobře patrné z výše umístěného obrázku.

Finanční ředitelství jsou rozpočtovými organizacemi, které zajišťují věcné a osobní potřeby finančních úřadů, které spadají do jejich obvodu. V čele každého finančního ředitelství stojí ředitel, kterého jmenuje ministr financí České republiky¹⁶.

Každé finanční ředitelství především:

- řídí finanční úřady
- vykonává správu daní v rozsahu stanoveném právními předpisy
- přezkoumává rozhodnutí finančních úřadů vydaná ve správním řízení
- provádí revize
- provádí cenovou kontrolu podle zvláštního právního předpisu
- provádí řízení o přestupcích v oboru své působnosti
- rozhoduje o pravosti a výši pohledávky na daních, odvodech a dalších jimi spravovaných příjmech v konkurzním řízení
- provádí některé úkony, které jinak patří do pravomoci jím řízených finančních úřadů, anebo se může na provádění těchto úkonů podílet
- zpracovává údaje získané při výkonu působnosti ÚFO ve svém obvodu

2.3.5 Struktura finančního ředitelství

Každé finanční ředitelství se člení na odbory a oddělení, případně také na referáty, například členění FŘ v Brně vypadá následovně¹⁷:

- sekretariát
- oddělení interního auditu
- odbor daní a dotací
  - ▶ oddělení daně z příjmů fyzických osob a daně silniční,
  - ▶ oddělení daně z příjmů právnických osob,
  - ▶ oddělení nepřímých daní,
  - ▶ oddělení majetkových daní a ostatních agend,
  - ▶ oddělení metodiky správy daní,
  - ▶ oddělení dotací
- oddělení vyhledávací
- oddělení automatizace a informatiky
- oddělení finanční kontroly
- oddělení cenové kontroly
- oddělení personální
- oddělení vnitřní správy
- oddělení inspekce

2.3.6 Finanční úřady

Finanční úřady jsou ÚFO prvního stupně, které jsou zřízeny na základě zákona č. 531/1990 Sb., o ÚFO. Jejich počet se v posledních letech snižuje a v současnosti jich celkem na území ČR působí 199, přičemž jejich územní působnost odpovídá správním obvodům obcí s rozšířenou působností (příp. obcí s pověřeným úřadem). Za činnost každého finančního úřadu odpovídá jeho ředitel.

Finanční úřady zabezpečují především tyto činnosti:

- správa daní, odvodů a záloh na tyto příjmy, včetně jejich příslušenství, a správních poplatků jimi vyměřovaných a vybíraných
- řízení o přestupcích v oboru své působnosti
- ukládání pokut účetním jednotkám dle zvláštního právního předpisu
- rozhodování o pravosti a výši pohledávek na daních, odvodech a dalších spravovaných příjmech v konkurzním řízení

Vybrané finanční úřady, které jsou uvedeny v příloze č. 2 zákona č. 531/1990 Sb., o ÚFO, vykonávají některé další činnosti, například:

- správa dotací

---

¹⁶ § 10 odst. 2

¹⁷ Internetové stránky MF ČR – http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-C729CBF3/cds/xsl/ceska_danova_sprava_3889.html [k 20. 6. 2009]

- provádění kontroly výkonu správy poplatků, které jsou příjmem státního rozpočtu, jsou-li k jejich správě věcně příslušné jiné orgány
- provádění výběru a vymáhání odvodů, poplatků, úhrad, úplat, pokut a penále, včetně nákladů řízení, které jsou uloženy jinými orgány státní správy a které jsou příjmem státního rozpočtu ČR, rozpočtů obcí a krajů, rozpočtů okresních úřadů a státních fondů ČR, s výjimkou pokut ukládaných obcemi a okresními úřady

2.3.7 Pracoviště finančních úřadů

Pracoviště finančních úřadů mají postavení vnitřních organizačních jednotek finančních úřadů, jsou povinny zabezpečovat činnost podatelny správce daně a mají možnost poskytovat některé další služby daňovým subjektům (vydávání daňových tiskopisů, poskytování informací a jiné).

Na základě zákona o ÚFO, vydalo Ministerstvo financí vyhlášku č. 541/2006 Sb., kterou se zřizují s účinností od 1. ledna 2007 tato pracoviště finančních úřadů¹⁸:

- Finanční úřad v Kolíně - pracoviště Pečky
- Finanční úřad v Kutné Hoře - pracoviště Uhlířské Janovice
- Finanční úřad v Mladé Boleslavi - pracoviště Benátky nad Jizerou
- Finanční úřad v Příbrami - pracoviště Březnice
- Finanční úřad v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi - pracoviště Praha - východ
- Finanční úřad v Domažlicích - pracoviště Kdyně
- Finanční úřad v Karlových Varech - pracoviště Toužim
- Finanční úřad v Kralovicích - pracoviště Manětín
- Finančního úřadu v Sokolově - pracoviště Chodov
- Finanční úřad v Tachově - pracoviště Bor
- Finanční úřad v České Lípě - pracoviště Doksy
- Finanční úřad v České Lípě - pracoviště Mimoň
- Finanční úřad v Hradci Králové - pracoviště Chlumec nad Cidlinou
- Finanční úřad v Chrudimi - pracoviště Heřmanův Městec
- Finančního úřadu v Boskovicích - pracoviště Letovice
- Finanční úřad v Jihlavě - pracoviště Polná
- Finanční úřad v Jihlavě - pracoviště Třešť
- Finančního úřadu v Pelhřimově - pracoviště Kamenice nad Lipou
- Finanční úřad v Moravských Budějovicích - pracoviště Jemnice
- Finanční úřad v Uherském Brodě - pracoviště Bojkovice
- Finanční úřad ve Znojmě - pracoviště Hrušovany nad Jevišovkou
- Finanční úřad v Prostějově - pracoviště Němčice nad Hanou
- Finančního úřadu v Přerově - pracoviště Kojetín

2.4 Celní správa

Celní správa v České republice je tvořena Generálním ředitelstvím cel s celostátní působností, osmi celními ředitelstvími a 54 jim podřízenými celními úřady, které mají vymezenou územní působnost.

Celní správa je bezpečnostní sbor úzce napojený na systém celního dohledu nad zbožím v rámci celního území Evropské unie. Orgány celní správy mají postavení policejního orgánu, tedy orgánu činného v trestním řízení ve věcech cel, daní, podloudnictví s omamnými látkami, dále v oblasti porušování předpisů o nakládání s kontrolovaným zbožím a technologiemi, zahraničního obchodu s vojenským materiálem, rovněž neoprávněného nakládání s nebezpečnými odpady, zakázanými bojovými prostředky a radioaktivním materiálem, s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, a v neposlední řadě porušování autorského práva, průmyslových práv a práv k ochranné známce.¹⁹

---

¹⁸ Pracoviště FÚ – Příloha

¹⁹ Internetové stránky CS ČR – <http://cs.mfcr.cz/CmsGrc/Celni-sprava-CR/O-ceske-CS/> [k 20. 6. 2009]

Celní správa je výhradním správcem spotřebních daní, ať již jde o jejich dovoz a vývoz či tuzemskou výrobu a spotřebu. Dále má celní správa za úkol například zajišťovat kontrolní vážení nákladních vozidel, kontrolu podmínek přepravy nebezpečných nákladů, vojenského materiálu a odpadů, dodržování povinných přestávek řidičů, kontrolu nelegálního zaměstnávání cizinců a další.

Základním právním předpisem, který upravuje činnost Celní správy ČR, který nabyt účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení ČR k Evropské unii v platnost, neboť tento vstup přinesl naprosto zásadní změny do fungování naší celní správy.

2.4.1 Organizační struktura celní správy

Na obrázku výše je znázorněna organizační struktura celní správy, která je tvořena osmi celními ředitelstvími a k nim patřícím 54 celním úřadům. Pod jednotlivá celní ředitelství spadá následující počet celních úřadů:

- Celní ředitelství Brno – 7 celních úřadů
- Celní ředitelství České Budějovice – 5 celních úřadů
- Celní ředitelství Hradec Králové – 6 celních úřadů
- Celní ředitelství Olomouc – 7 celních úřadů
- Celní ředitelství Ostrava – 6 celních úřadů
- Celní ředitelství Plzeň – 6 celních úřadů
- Celní ředitelství Praha – 11 celních úřadů
- Celní ředitelství Ústí nad Labem – 6 celních úřadů

2.4.2 Věcná působnost celní správy

Věcná působnost celní správy, neboli úkoly, které má zabezpečovat celní správa jsou stanoveny v zákoně o celní správě, konkrétně:

- ▶ v § 3 odst. 4 až 6 pro Generální ředitelství cel
- ▶ v § 4 odst. 4 až 8 pro celní ředitelství
- ▶ v § 5 odst. 3 a 4 pro celní úřady

2.4.3 Místní působnost celní správy

Místní působnost celní správy je upravena v § 1 zákona o celní správě ČR:

- Generální ředitelství cel má celostátní územní působnost
- územní působnost celních ředitelství je vymezena v příloze č. 1 tohoto zákona
- územní působnost celních úřadů je vymezena v přílohách 2 a 3 tohoto zákona

2.4.4 Generální ředitelství cel

Generální ředitelství cel (dále jen „GŘC“) je ústřední orgán celní správy ČR, který je přímo podřízený ministerstvu financí. GŘC sídlí v Praze a jeho současným generálním ředitelem²⁰ je pan JUDr. Ing. Pavel Novotný.

Činnost GŘC je podrobně vymezena v § 3 odst. 4 až 6 zákona o celní správě ČR, zejména se jedná o následující:

- řídí celní ředitelství a metodicky řídí i celní úřady ve vybraných oblastech
- podílí se na přípravě návrhů právních předpisů v oblasti celnictví
- rozhoduje o zřízení svobodného pásma nebo svobodného skladu
- vede centrální evidenci o kontrolovaném zboží
- drží, skladuje a používá nebezpečné látky a věci pro potřeby výuky, výcviku, zkoušek a expertizní činnosti (výbušniny, omamné a psychotropní látky, jedy, padělky peněz, cenných papírů a další)
- zajišťuje speciální vzdělávání v oblasti celnictví pro potřeby celních orgánů
- plní funkci národní koordinační jednotky pro vzájemnou pomoc a spolupráci se státními orgány jiných států a mezinárodními organizacemi v celních věcech

²⁰ § 3 odst. 1: „V čele Generálního ředitelství cel je generální ředitel, kterým může být pouze celník. Generálního ředitele na toto služební místo ustanovuje, řídí ho a ze služebního místa odvolává ministr financí (dále jen "ministr"). Generálního ředitele zastupuje zástupce generálního ředitele. Zástupcem generálního ředitele může být pouze celník. Zástupce generálního ředitele na toto služební místo ustanovuje a z něj odvolává ministr na návrh generálního ředitele.“

- provádí kriminalisticko-technické zkoumání, kriminalistické analýzy a rozborů pro potřeby celní správy

Organizační struktura GŘC je umístěna v Příloze č. 1 – Generální ředitelství cel, základními organizačními jednotkami GŘC jsou odbory, kterých je celkem 13:

- ▶ odbor Podpory řízení (odbor č. 10)
- ▶ odbor Právní (odbor č. 30)
- ▶ odbor Personální, vzdělávací a zdravotní péče (odbor č. 40)
- ▶ odbor Mezinárodní a vztahů k veřejnosti (odbor č. 20)
- ▶ odbor Finanční (odbor č. 11)
- ▶ odbor Informatiky (odbor č. 12)
- ▶ odbor Hospodářské správy (odbor č. 13)
- ▶ odbor Celní (odbor č. 21)
- ▶ odbor Spotřebních daní (odbor č. 23)
- ▶ odbor Správy celních a daňových příjmů (odbor č. 24)
- ▶ odbor Pátrání (odbor č. 31)
- ▶ odbor Podpory pátrání a dohledu (odbor č. 32)
- ▶ odbor Dohledu (odbor č. 33)

2.4.5 Celní ředitelství

Na území ČR působí osm celních ředitelství, která jsou řízena řediteli celních ředitelství. Ředitele, kterým může být pouze celník, ustanovuje a řídí generální ředitel. Ve věcech hospodaření s peněžními prostředky a majetkem státu má každé celní ředitelství postavení vnitřní organizační jednotky GŘC.

Organizační strukturu celních ředitelství tvoří tyto tři odbory:

- ▶ odbor Podpory řízení (odbor č. 01)
- ▶ odbor Cel a daní (odbor č. 02)
- ▶ odbor Pátrání a dohledu (odbor č. 03)

Odbory celních ředitelství se dále člení na oddělení, jejichž strukturu nalezneme v následující struktuře.

Činnost celních ředitelství je podrobně vymezena v § 4 odst. 4 až 8 zákona o celní správě ČR, zejména se jedná o následující:

- celní ředitelství řídí celní úřady ve svém územním obvodu (s výjimkou případů, kdy jsou celní úřady řízeny přímo GŘC)
- je-li to rychlejší, hospodárnější a efektivnější z hlediska správního řízení pověřuje jiné než místně příslušné celní úřady k provedení určitého úkonu, anebo může tyto úkoly plnit samo celní ředitelství
- koordinuje provádění kontrolních a asistenčních činností
- zabezpečuje laboratorní zkoumání a analýzu vzorků zboží
- vede evidence, statistiky a spravuje informační systémy celní správy
- spolupracuje s celními orgány jiných států v oblasti celnictví
- vydává na základě žádosti závazné informace o původu zboží
- provádí následnou kontrolu po propuštění zboží a analýzy rizik
- spravuje cla a daně v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy
- pátrá po zboží uniklém nebo odňatém dohledu celních orgánů
- provádí kriminalisticko-technické zkoumání, kriminalistické analýzy a rozborů pro potřeby celních orgánů,
- celní ředitelství Praha vydává závazné informace o sazebním zařazení zboží a tyto závazné informace zrušuje, pokud byly vydány na základě nepravdivých, nepřesných nebo neúplných údajů
- celní ředitelství České Budějovice vydává, pozastavuje a zrušuje osvědčení oprávněného hospodářského subjektu a kontroluje, zda splňuje tyto podmínky

Územní působnost celních ředitelství je stanovena v příloze č. 1 zákona o celní správě, a to sice vymezením celních úřadů, které pod celní ředitelství spadají:

- **ČR Brno** – územní obvod je tvořen územními obvody celních úřadů: Brno, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Vyškov, Znojmo, Žďár nad Sázavou
- **ČR České Budějovice** – územní obvod je tvořen územními obvody celních úřadů: České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Strakonice, Tábor

- **ČR Hradec Králové** – územní obvod je tvořen územními obvody celních úřadů: Hradec Králové, Náchod, Pardubice, Svitavy, Trutnov, Ústí nad Orlicí
- **ČR Olomouc** – územní obvod je tvořen územními obvody celních úřadů: Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk, Uherské Hradiště, Valašské Meziříčí, Zlín
- **ČR Ostrava** – územní obvod je tvořen územními obvody celních úřadů: Frýdek - Místek, Karviná, Krnov, Mošnov, Opava, Ostrava
- **ČR Plzeň** – územní obvod je tvořen územními obvody celních úřadů: Domažlice, Cheb, Karlovy Vary, Klatovy, Plzeň, Tachov
- **ČR Praha** – územní obvod je tvořen územními obvody celních úřadů: Benešov, Kladno, Kolín, Mělník, Mladá Boleslav, Praha 1, Praha 2, Praha D1, Praha D5, Praha D8, Praha Ruzyně
- **ČR Ústí nad Labem** – územní obvod je tvořen územními obvody celních úřadů: Česká Lípa, Děčín, Chomutov, Liberec, Most, Ústí nad Labem

2.4.6 Celní úřady

V souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie bylo zapotřebí provést zásadní změny v organizaci Celní správy. Zákonem č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR, byly zrušeny do té doby existující celní úřady (jejich seznam se nachází v příloze č. 4 zákona) a byly nahrazeny nástupnickými celními úřady, jejichž územní působnost je stanovena v přílohách č. 2 a 3 tohoto zákona.

Celní úřad je řízen ředitelem, který musí být celníkem. Ředitele celního úřadu řídí ředitel příslušného celního ředitelství a v případech celostátního nebo mezinárodního významu jej řídí generální ředitel. Stejně jako v případě celního ředitelství, má i ředitel celního úřadu svého zástupce, který musí být rovněž celníkem.

Organizační strukturu celních úřadů tvoří rovněž odbory a oddělení, odbory jsou:

- ▶ odbor Cel a daní (odbor č. 02)
- ▶ odbor Dohledu a kontroly (odbor č. 03)

2.4.7 Strukturu celního úřadu

Činnost celních úřadů je podrobně vymezena v § 5 odst. 3 a 4 zákona o celní správě ČR, zejména se jedná o následující:

- celní úřad provádí kontrolu a dohled
- rozhoduje o přidělení celně schváleného určení
- rozhoduje o zničení nebo znehodnocení zboží, které by mohlo ohrozit život nebo zdraví osob, anebo znehodnotit nebo zničit jiné zboží
- vyměřuje a vybírá skladné
- spravuje cla a daně v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy
- rozhoduje o opravách celního prohlášení, zrušení platnosti celního prohlášení a o změnách nebo zrušení rozhodnutí, která vydal
- rozhoduje o udělení, změnách a odnětí povolení provozovat celní sklad
- rozhoduje o určení celní hodnoty
- vydává osvědčení o původu zboží a ověřuje původ zboží
- vymáhá pokuty, které uložil, a předepsané náklady řízení, které nebyly zaplaceny
- provádí následné kontroly po propuštění zboží
- zajišťuje prodej uskladněného, zajištěného, propadlého a zabraného zboží
- pátrá po zboží uniklém nebo odňatém dohledu celních orgánů
- zabezpečuje sběr údajů a informací o obchodu uvnitř Společenství
- kontroluje největší povolenou hmotnost silničního vozidla, hmotnost na nápravu a skupinu náprav, další hmotnostní poměry vozidla a největší povolené rozměry
- spolupracuje s celními orgány jiných států v oblasti celnictví

2.5 Správní orgány, soudy

Legislativní zkratku „daň“ podle § 1 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků²¹, by bylo možné vztáhnout i na jiné správce daní, ale jejich bližší rozebírání by již bylo značně nad rámec této bakalářské práce.

---

²¹ § 1 odst. 1: „Tento zákon upravuje správu daní, poplatků, odvodů, záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně (dále jen "daně"), které jsou příjmem a) státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo rezervních fondů organizačních složek státu, b) rozpočtů územních samosprávných celků, nebo c) státních fondů nebo Národního fondu.“

3 Reforma české daňové a celní správy

Současný systém daňové a celní správy v České republice vznikl na začátku 90. let minulého století a pouze s drobnými změnami vydržel až do současnosti, přičemž ty nejzásadnější změny zaznamenal v souvislosti s přípravami na vstup a vstupem ČR do Evropské unie.

Oblast daní je velmi dynamická a rychle se mění, avšak žádná z politických stran v minulých letech neměla natolik silnou pozici, aby se mohla v rámci jednoho volebního období pustit do skutečně radikální reformy veřejných financí, kterou naše země potřebuje, aby se odbourala přebytková byrokracie, snížily se náklady na zbytečně komplikovanou strukturu územních orgánů a docílilo se lepšího systému výběru daní.

Téma daní, daňových reforem a modernizací je jedním z velmi frekventovaných témat v souvislosti s volbami, kterých se naše země dočká již za několik měsíců letos na podzim, bude proto zajímavé sledovat, jaký důraz dají politické strany právě na daňovou tematiku. Lze předpokládat, že daně a současná celosvětová hospodářská krize budou jedněmi z hlavních bodů diskusí a slibů politiků. Doufejme tedy, že ať ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR zvítězí kterákoli strana, bude se snažit zefektivnit a zlepšit současný systém fungování české daňové a celní správy a snad se jí konečně podaří dotáhnout reformu do úspěšného konce.

Během posledních deseti let bylo předloženo několik koncepcí reformy daňového systému České republiky, poslední z nich, označovanou „Daně 2010“ nyní rozeberu podrobněji, především z hlediska tématu mé práce, tj. reformy daňové správy.

3.1 Daně 2010

V dubnu 2008 předložilo ministerstvo financí k veřejné diskusi rozsáhlý materiál věnovaný reformě daňového systému ČR, který obsahuje teze reformy daňového systému, který měl začít platit od ledna roku 2010, a měl by ovlivnit hmotněprávní, procesněprávní i institucionální oblast českého daňového systému²², přičemž hlavními cíly plánované reformy je snížení administrativní zátěže poplatníků a státní správy, omezení daňových úniků (sjednocením vyhledávací a pátrací činnosti) a modernizace organizace ve vztahu k poskytování služeb veřejnosti.

3.1.1 Hmotněprávní úprava, odpověď na otázku „Co se platí?“

Tato reforma nemá ambice změnit celý daňový systém, neboť nepřímé daně jsou harmonizovány právem EU a v podstatě již ani nespádají do kompetence jednotlivých členských států, základním nástrojem české daňové politiky tak jsou daně z příjmů a majetkové daně. Reforma má nahradit stávající zákon o daních z příjmů novým zákonem, zrušit daň dědickou a darovací a nahradit ji daní z příjmů.

3.1.2 Procesněprávní úprava, odpověď na otázku „Jak se platí?“

Současný zákon o správě daní a poplatků byl již více než padesátkrát novelizován, řada jeho ustanovení je poplatná době svého vzniku a již zdaleka neodpovídá požadavkům moderního daňového procesu a dobré správy; na mnoha místech je navíc text zákona nepoužitelný bez znalosti příslušné (poměrně rozsáhlé) judikatury a stává se tak pro laiky velmi nepřehledným a špatně použitelným. Z tohoto důvodu přichází daňová reformy s novým **Daňovým řádem**, který má přinést především tyto změny:

- jednoznačná terminologie pro celou oblast daňového práva
- přehlednější uspořádání textu zákona – logičtější strukturování textu, lepší členění do paragrafů a odstavců, což zvýší komfort pro uživatele
- vytvoření jednotného procesu pro výběr všech příjmů veřejných rozpočtů (daně, cla, sociálního a zdravotního pojištění, příjmy obcí atd.)

²² Internetové stránky MF ČR – www.dane2010.cz dále směřující na adresu http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ek_rvf_kompletni_material.html [k 20. 6. 2009]

3.1.3 Institucionální úprava, odpověď na otázku „Komu se platí?“

Daňový subjekt se v současné době setkává se čtyřmi soustavami správních orgánů, kterým platí daně, cla, sociální a zdravotní pojištění. Díky tomuto značně byrokratickému systému musí podávat čtyři různá přiznání, ze čtyř různých míst k němu může přijít kontrola, vynakládá zbytečně více času a peněz na komunikaci a administrativu se čtyřmi různými institucemi.

Na druhé straně musí stát platit²³ úředníky čtyř různých institucí, zabezpečovat pro ně budovy a další prostředky pro jejich práci, tyto instituce mezi sebou musejí složitě komunikovat a zbytečně často tak může docházet i k různým chybám.

Hlavním bodem reformy v tomto ohledu je proto **jednotné inkasní místo**, které má za úkol platby od poplatníků do veřejných rozpočtů soustředit na jednom místě.

Tohoto cílového stavu bude dosaženo ve dvou krocích:

- v prvním kroku dojde ke sloučení stávající územní finanční orgány a orgánů celní správy ČR do jednotné Finanční a celní správy ČR
- v dalším kroku bude tato soustava orgánů pověřena také výběrem sociálního a zdravotního pojištění

Všechny platby budou realizovány na základě jednotného procesního předpisu, kterým se stane nový daňový řád. Tato reforma přináší také jednotný základ daně z příjmů a obou druhů pojistného a uvažuje se také o nahrazení samostatného sociálního pojištění zvýšenou sazbou daně z příjmů.

Snížování nákladů na samotnou daňovou správu a zvyšování její efektivity by mělo zajistit snížení stávajícího počtu 199 pouze na 93 finančních úřadů, které budou umístěny v bývalých okresních městech a na místech zrušených finančních úřadů budou nadále fungovat jejich pobočky zajišťující pouze vybrané úkoly – zvýší se tak koncentrace činností jako je kontrola a vymáhání, čímž dojde k úspoře nákladů a zlepšení práce daňové správy.

Záměr vytvořit jednotné inkasní místo ve dvou krocích byl schválen vládou již v roce 2007 a mělo by se tak stát do roku 2014, přičemž první krok, tj. sloučení současné daňové a celní správy by mělo dojít k 1. lednu 2010, avšak vzhledem k současné politické situaci se očekává spíše jeho posun na 1. ledna 2011.

3.2 Finanční a celní správa České republiky

Plánované sloučení daňové a celní správy ČR by mělo vést k založení **Finanční a celní správy ČR** (dále jen „FCS“), coby soustavy správních orgánů, která bude podřízena Ministerstvu financí.

3.2.1 Organizační struktura Finanční a celní správy

Strukturu FCS bude tvořit:

- Generální finanční a celní ředitelství (GFCŘ)
- územní finanční orgány (ÚFO):
  - ▶ finanční ředitelství (FŘ)
  - ▶ finanční úřady (FÚ)
- Specializovaný finanční úřad (SFÚ)
- celní stráž (CS):
  - ▶ Ředitelství CS
  - ▶ inspektoráty CS

3.2.2 Generální finanční a celní ředitelství

GFCŘ bude správním úřadem s celostátní působností podřízeným přímo ministerstvu a zajišťujícím jednotné řízení FCS a další úkoly stanovené právními předpisy, vznikne ze současného Ústředního finančního a daňového ředitelství a Generálního ředitelství cel ČR. GFCŘ bude sídlit v Praze a řídit jej bude generální ředitel, jmenovaný vládou na návrh ministra financí. GFCŘ bude organizační složkou státu a samostatně hospodařící účetní jednotkou.

²³ Samozřejmě z daní, které platí opět daňový subjekt, a které by bylo možné využít mnohem lépe ve prospěch potřeb daňového subjektu.

3.2.3 Finanční ředitelství a finanční úřady

FŘ a FÚ budou (stejně jako nadále) správními úřady s regionální působností zabezpečující výkon správy daní a další úkoly stanovené právními předpisy.

FŘ a FÚ budou organizačními složkami státu, avšak nebudou účetními jednotkami, a tedy nebudou hospodařit s majetkem státu – budou mít postavení vnitřních organizačních jednotek GFCŘ.

Jak již bylo uvedeno výše, výrazně se zredukuje počet FÚ, a to na počet 93 (v bývalých okresních městech po jednom, v Praze 12, v Brně 4 a v Ostravě 3), zbývajících 107 FÚ se stane pobočkami místně příslušných FÚ. Počet finančních ředitelství zůstane zachován na současném počtu osmi. Uvažovalo se o rozšíření FŘ na 14 (dle současného krajského uspořádání naší republiky), ale to by znamenalo zbytečně navýšení nákladů.

3.2.4 Specializovaný finanční úřad

Specializovaný finanční úřad bude mít na starosti velké a specifické (například finanční instituce) daňové subjekty. Daňové příjmy z těchto velkých subjektů tvoří ve vyspělých zemích až 50 % celkových fiskálních příjmů a k jejich kontrole je zapotřebí vysoce kvalifikovaných týmů pracovníků, díky kterým je výrazně jednodušší komunikace mezi takovými subjekty a správcem daně a nedochází ke zdržování z důvodů neznalosti či nedostatečné kvalifikace pracovníků správce daně.

3.2.5 Ředitelství celní stráže a inspektoráty celní stráže

Ředitelství CS bude správním úřadem s celostátní působností podřízeným GFCŘ, bude sídlit v Praze, bude zabezpečovat právními předpisy stanovené úkoly.

Inspektoráty CS budou správními úřady s regionální působností zabezpečující výkon kompetencí stanovených právními předpisy. Inspektorátů bude zřízeno celkem devět a v obvodech některých z nich budou zřízeny také jejich místní pobočky zajišťující některé jednodušší úkoly (například na letištích v Brně a Ostravě).

Ředitelství i inspektoráty CS budou organizačními složkami státu, avšak nebudou účetními jednotkami – budou mít postavení vnitřních organizačních jednotek GFCŘ.

3.2.6 Věcná působnost Finanční a celní správy ČR

Základní návrh rozdělení kompetencí mezi ÚFO (FŘ a FÚ) a bezpečnostní sbor celní správy (tj. Ředitelství CS a inspektoráty CS) vychází ze zásady, že ÚFO budou vykonávat kompetence, které ze své podstaty nemusí být vykonávány bezpečnostním sborem a CS bude vykonávat pouze ty, které je efektivnější vykonávat příslušníky bezpečnostního sboru.

Dělená správa cel bude znamenat to, že ÚFO budou provádět zejména výběr a vymáhání cel (fiskální část), zatímco orgány CS budou vykonávat zejména vyměřování cel, celní kontrolu a dohled ve smyslu celního kodexu Společenství.

3.3 Finanční správa ČR – alternativní návrh

Existuje také alternativní návrh institucionální části daňové reformy, který by sloučil „civilní“ ÚFO a bezpečnostní sbor CS do jedné plně integrované soustavy, coby vyšší stupeň sloučení daňové a celní správy. Podle této varianty by soustava správních úřadů, tzv. Finanční správa České republiky, vypadala následovně:

4 Organizace správy daní v zahraničí

Pro porovnání s českou daňovou a celní správou jsem zvolil tři země, které jsou dosti rozdílné co do velikosti, což nejlépe ilustruje následující tabulka, ve které je uveden počet obyvatel každé země, počet pracovníků v daňové správě a také orientační přepočet, kolik obyvatel (včetně ekonomicky neaktivních) připadá na jednoho pracovníka daňové správy dané země.

4.1 Kyperská republika

Kyperská republika je jedním z nejmenších evropských států, na jehož území žije v současné době necelých 700 tisíc obyvatel, z tohoto důvodu může být jeho organizace správy daní o poznání jednodušší, než je tomu například v České republice nebo ve Švédsku, celkově v administrativě správy daní pracuje pouze cca 600 lidí²⁴.

V 70. letech minulého století zavedl Kypr výhodný systém zdanění, kterého začaly hojně využívat zahraniční společnosti a často sem přemísťují svá sídla (například pro české daňové subjekty je to po Nizozemí druhá nejoblíbenější destinace). Vstupem do Evropské unie se stal Kypr z mnoha důvodů ještě zajímavější a jeho oblíba v rámci offshore struktur neustále roste.

Inland Revenue Department (kyperská daňová správa) je zodpovědná za uplatňování a vymáhání daní na základě vnitrostátních i evropských právních předpisů a smluv o zamezení dvojího zdanění. Za tímto účelem zajišťuje konzistentní, spravedlivé a nestranné používání a prosazování právních předpisů a příslušných dohod a zajišťuje vybírání daní z hlediska nákladů efektivním a profesionálním způsobem v souladu s vládní politikou, která si klade za cíl zajistit zdravý stav veřejných financí, boj proti daňovým únikům a poskytování kvalitních služeb pro daňové poplatníky.²⁵

Organizační struktura kyperské daňové správy je složena z ústředního vedení řízeného ředitelem Inland Revenue a pěti podřízených územních úřadů (Nicosia A, Nicosia B, Larnaca/Paralimni, Paphos a Limassol) řízených vedoucími těchto úřadů. Kompletní struktura kyperské daňové správy je uvedena v Příloze č. 2 – Organizační struktura správy daní na Kypru (*Inland Revenue Department*).

4.2 Švédské království

Švédské království je pověstné svou tradicí sociálního státu s jednou z nejvyšších měr zdanění na světě, enormní nárůst daní (přes 150 %) byl zaznamenán v období let 1950 až 1980. I přes reformní snahy současné vlády premiéra Reinfeldta směřující ke snižování daňového zatížení, získává stát ve formě daní téměř 50 % vytvořeného HDP.

Složitý švédský daňový systém je z hlediska své struktury i celkové vysoké míry zdaňování předmětem kritiky OECD. Například daň z příjmů se skládá z národní daňové sazby (do 25 %), směřující do státního rozpočtu, a místní/regionální daňové sazby (v průměru 31,6 %), směřující do rozpočtů místních úřadů.

Ve Švédsku také dochází ke dvojímu zdanění podnikových zisků, z nichž odvádějí společnosti daň ze zisku firem a následně ještě odvádějí daň z dividend vlastníci těchto společností.

Velmi přísně jsou trestány daňové podvody a placení daní je sledováno prostřednictvím registru obyvatelstva, ve kterém má každý občan svůj vlastní daňový účet prakticky od narození²⁶.

Organizační struktura švédské daňové správy

Základní struktura švédské daňové správy, neboli **Skatteverketu**, v níž pracuje cca 11,3 tisíce pracovníků²⁷, vypadá takto:

Large Tax Payers Office je obdoba u nás reformou chystaného Specializovaného finančního úřadu, který má na starosti velké a specifické daňové subjekty.

²⁴ Internetové stránky IOTA (Intra-European Organisation of Tax Administrations) – <http://www.iota-tax.org/iota-members/cyprus.html> [k 20. 6. 2009]

²⁵ Internetové stránky kyperské daňové správy – http://www.mof.gov.cy/mof/ird/ird.nsf/dmlmission_en/dmlmission_en?OpenDocument [k 20. 6. 2009]

²⁶ Internetové stránky Czech Trade – <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/svedsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000810/#sec5> [k 20. 6. 2009]

²⁷ Internetové stránky IOTA (Intra-European Organisation of Tax Administrations) – <http://www.iota-tax.org/iota-members/sweden.html> [k 20. 6. 2009]

Pro potřeby správy daní je Švédsko rozděleno do sedmi regionů – **Tax Regions**, jejichž seznam a mapu nalezneme níže.

- ▶ Stockholm Region
- ▶ Mälardal Region
- ▶ Eastern Region
- ▶ Southern Region
- ▶ Western Region
- ▶ Central Region
- ▶ Northern Region

4.3 Spojené království Velké Británie a Severního Irska

Daňovou správu ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska zajišťuje **Her Majesty's Revenue & Customs** (HMRC), která vznikla v dubnu 2005, sloučením Inland Revenue (IR) a Her Majesty's Customs and Excise (HMCE).

- Inland Revenue (IR) byla vládní instituce zodpovědná za správu přímých daní, národního pojištění, kolků a zajišťovala platby vybraných státních příspěvků.
- Her Majesty's Customs and Excise (HMCE – „Daňový a celní úřad Jejích Veličenstva“) byla vládní instituce zajišťující realizaci vládní politiky týkající se výběru daní a ochrany vnitřních hranic země a provádějící výkon správy nepřímých daní (DPH, spotřební daně) a cel²⁸.

Nově vzniklý úřad HMRC, který je přímo podřízený Her Majesty's Treasury (obdoba Ministerstva financí), zaměstnává v současné době celkem 96 tisíc pracovníků²⁹, kteří mají na starosti rozsáhlou oblast přímých a nepřímých daní, dalších poplatků a zajišťujících další služby pro daňové subjekty Spojeného království³⁰.

Spojené království Velké Británie a Severního Irska je zemí s poměrně nízkou mírou zdanění ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie. Spojené království tvoří čtyři země – Anglie, Wales, Skotsko a Severní Irsko, přičemž pro zdanění v Severním Irsku existují určité výjimky od ostatních zemí. Mezi největší výhody britského daňového systému patří různé daňové úlevy a nízké odvody zaměstnavatele na sociální a zdravotní pojištění. Osoby samostatně výdělečně činné musejí podat daňové přiznání za uplynulý finanční rok (který je ve Spojeném království od 1. dubna do 31. března) nejpozději do 30. září (papírové) nebo do 31. ledna následujícího roku (elektronické)³¹.

Níže uvedený obrázek znázorňuje daňové příjmy Spojeného království za finanční rok 2008/2009, tj. od 1. dubna 2008 do 31. března 2009.

---

28 Zaktualizované údaje z internetových stránkách ČDS – http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-9F9CDE5F/cds/xsl/mezinarodni_spoluprace_2123.html [k 20. 6. 2009]

2929 Internetové stránky IOTA (Intra-European Organisation of Tax Administrations) – <http://www.iota-tax.org/iota-members/united-kingdom.html> [k 20. 6. 2009]

30 Internetové stránky HMRC – <http://www.hmrc.gov.uk/menus/aboutmenu.htm> [k 20. 6. 2009]

31 Internetové stránky Czech Trade – <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/velka-britanie/pravidla-pro-podnikani-ve-velke-britanii/1000687/42849/#danovy> [k 20. 6. 2009]

5 Obsah

1	ZÁKLADNÍ POJMY	4
1.1	Daň	4
1.2	Správa daně	4
1.3	Správce daně	4
1.4	Daňové řízení	5
1.5	Clo	5
1.6	Celní unie	5
1.7	Celní správa	5
1.8	Celní řízení	6
2	SPRÁVA DANÍ A CEL V ČESKÉ REPUBLICE	7
2.1	Ministerstvo financí České republiky	7
2.2	Ústřední finanční a daňové ředitelství	7
2.2.1	Odbor Metodika správy daní	8
2.2.2	Odbor Metodika a výkon daní z příjmů	8
2.2.3	Odbor Metodika a výkon DPH a majetkových daní	8
2.2.4	Odbor Řízení a ekonomika územních finančních orgánů	8
2.2.5	Odbor Rozvoj IS daňové správy	8
2.3	Územní finanční orgány	8
2.3.1	Organizační struktura územních finančních orgánů	9
2.3.2	Věcná příslušnost územních finančních orgánů	9
2.3.3	Místní příslušnost územních finančních orgánů	9
2.3.4	Finanční ředitelství	9
2.3.5	Struktura finančního ředitelství	10
2.3.6	Finanční úřady	10
2.3.7	Pracoviště finančních úřadů	11
2.4	Celní správa	11
2.4.1	Organizační struktura celní správy	12
2.4.2	Věcná působnost celní správy	12
2.4.3	Místní působnost celní správy	12
2.4.4	Generální ředitelství cel	12
2.4.5	Celní ředitelství	13

2.4.6	Celní úřady	14
2.4.7	Strukturu celního úřadu	14
2.5	Správní orgány, soudy	15
3	REFORMA ČESKÉ DAŇOVÉ A CELNÍ SPRÁVY	16
3.1	Daně 2010	16
3.1.1	Hmotněprávní úprava, odpověď na otázku „Co se platí?“	16
3.1.2	Procesněprávní úprava, odpověď na otázku „Jak se platí?“	16
3.1.3	Institucionální úprava, odpověď na otázku „Komu se platí?“	17
3.2	Finanční a celní správa České republiky	17
3.2.1	Organizační struktura Finanční a celní správy	17
3.2.2	Generální finanční a celní ředitelství	17
3.2.3	Finanční ředitelství a finanční úřady	18
3.2.4	Specializovaný finanční úřad	18
3.2.5	Ředitelství celní stráže a inspektoráty celní stráže	18
3.2.6	Věcná působnost Finanční a celní správy ČR	18
3.3	Finanční správa ČR – alternativní návrh	18
4	ORGANIZACE SPRÁVY DANÍ V ZAHRANIČÍ	19
4.1	Kyperská republika	19
4.2	Švédské království	19
4.3	Spojené království Velké Británie a Severního Irska	20
5	OBSAH	21